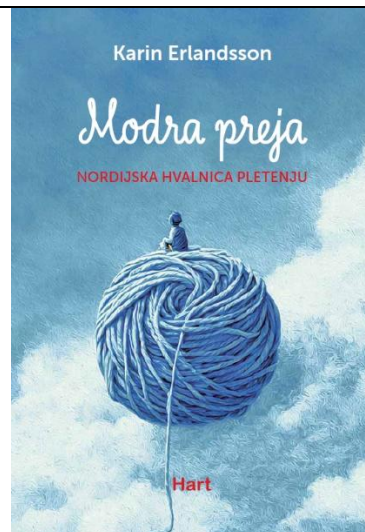

Howes, Katy: **Tkanje sveta**. Ilustr. Dinara Mirtalipova ; prev. Maja Jug Hartman ; prir. Irena Androjna. Ljubljana: Hart, 2026, 35 str.

| C – 1. stopnja

| tkanje / tkalstvo / kulturna dediščina / preteklost / tkanine / umetnost / pripoved v verzih

Erlandsson, Karin: **Modra preja** : nordijska hvalnica pletenju. Prev. Iva Klemenčič.

Ljubljana: Hart, 2025, 167 str.

| neleposlovje za odrasle

| pletenje / zgodovina / Skandinavija

| nordijsko pletenje / ročna dela / pletilje /

| pletenine / pripomočki / vzorci / barve /

| tradicija / ustvarjalnost / Švedska / spomini /

| osebna doživetja

V predstavitev združujem leposlovno-poučno slikanico za mlade bralce in leposlovno-poučno knjigo za odrasle, ker obe predstavljata globalno kulturno dediščino (tkanje in pletenje), obe sta razumljivo in zelo privlačno napisani, obe žlahtni in topli. Predstavljata dejavnosti, ročni deli, ki se nam zdita ponavadi samoumevni, nič posebnega, pač nekaj za prosti čas ...

Obenem pa obe opozarjata, da *tkanje* in *pletenje* pomenita tudi odnos do sveta in narave, »tkemo« in »pletemo« namreč medosebne odnose, razumevanje, sožitje idr.

Obe knjigi sta primerni za bralce vseh starosti: slikanica *Tkanje sveta* tudi za predšolske otroke in bralce v 1. triletju OŠ, medtem ko je poučni dodatek spodbudno branje za starejše šolarje in tudi za odrasle; knjiga *Modra preja*, ki je sicer namenjena odraslim bralcem, pa je napisana tako privlačno, da je zanimiva tudi mladostnikom in že tudi mladim bralcem v 3. triletju OŠ. Pri obeh knjigah velja, da je zanimanje odločilno, ali doseže bralca, ne glede na starost. Morda bodo po knjigah posegle tudi dekleta in ženske (da, seveda, tudi moški!), ki sicer ne berejo, toda tkejo, pletejo ali se ukvarjajo s kakšnim drugim ročnim delom (npr. z vezenjem, kvačkanjem, čipkarstvom, izdelovanjem gobelinov idr.). 😊

Zdaj pa o vsaki knjigi posebej:

Tkanje sveta je lepa, žlahtna leposlovno-poučna slikanica o tkanju in tkalstvu, čudovit poklon kulturni dediščini in nevsiljiva spodbuda k "tkanju" medsebojnih odnosov!

Mlada tkalka se uči spretnosti in umetnosti tkanja ter obenem razmišlja in raziskuje zgodovino tkanja na različnih koncih sveta. Besedilo je nežna, lirična pripoved v verzih, njen ritem posnema zvoke in gibe pri delu. Prežeto je z zavedanjem o povezanosti ljudi skozi čase in prostore. »Povezovanje niti pri tkanju je prikazano kot večšina, kot kulturna tradicija in kot metafora za to, kako so naša življenja povezana med seboj v prepletano celoto«, preberemo na hrbtni strani slikanice.

Na koncu slikanice je razlaga predmetov in postopkov pri tkanju ter spodbude za nadaljnje raziskovanje tkanja po svetu, npr. na Kitajskem, v islamski civilizaciji, v nomadskih skupnostih idr.

Modra preja : nordijska hvalnica pletenju je zanimiva, polna znanja, lepih misli in modrosti, obenem pa izjemno privlačno napisana. Gre za hvalnico ne le nordijskemu, ampak pletenju po vsem svetu, tudi skozi čas in v različnih družbenih slojih. Ne pletejo samo ženske, ampak tudi moški in otroci. Spoznamo različne preje, barve, vzorce in pripomočke. Gre za ustvarjalno ročno delo, ki vedno pomeni boj za preživetje: ženskam lahko pomeni zaslužek in samostojnost ali pa nudi notranji mir v času, ko se »zunaj svet ruši«. (Avtorica je knjigo pisala v času covida).

Avtorica je v predstavitev tradicije pletenja spretno vpletla spomine in osebna doživetja. Tudi sama je pletilja in pletenje primerja s pisanjem. »Petlje v pleteninah so kot besede. Za cel pulover jih je potrebno zastrašujoče veliko, toda pri pletenju je število obljuba.«

Na koncu knjige je obsežen seznam literature, ki jo je avtorica preučila.

Spodbude za branje:

- Slikanico **Tkanje sveta** otrokom v predbralnem obdobju preberemo, spodbujamo jih, da opazujejo ilustracije: učence v 1. triletju OŠ spodbujamo, da besedilo berejo tudi sami.
- Knjigo **Modra preja** odraslim in mladim bralcem ponudimo v branje s kratko predstavitevijo; z mladimi bralci se morda dogovorimo, da si jo razdelijo po poglavjih.
- Ob obeh knjigah se – glede na starost bralcev in njihove življenjske izkušnje – pogovarjamo o njihovih prvih vtisih. Kaj knjigi predstavljata in na kakšen način?
- Kaj smo zvedeli o tkanju in pletenju? Kaj vse potrebujemo za eno in drugo ročno delo? In kaj je pomembno? Kaj je vloga tkanja in pletenja skozi zgodovino in na različnih koncih sveta? Kaj pomeni revnejšim slojem prebivalstva, predvsem ženskam, in kaj v težkih časih (Oblika preživetja ali celo protesta)? Kaj pa eno in drugo lahko pomeni v sodobnem in svobodnem času? (Način umiritve, ustvarjalnosti in povezovanja.)

Morda bi pogovor razdelili na dve skupini: ena skupina bralcev poroča »vse« o tkanju, druga o pletenju. V tem primeru bodo nekateri bralci predstavljali predvsem knjigi, drugi pa že posegli tudi po drugih virih informacij in morda dodali tudi svoje osebne izkušnje in modrosti.

- Pogovarjamo se, kaj nam osebno pomeni ročno delo. Kaj pomeni “ustvariti nekaj iz nič” in zakaj nas to notranje bogati?
- Pripravimo srečanje, na katerega udeleženci prinesejo tudi svoja ročna dela in pripomočke za tkanje, pletenje, druga ročna dela. Pa se pogovarjamo o teh dveh knjigah in si pokažemo, kako tkemo (na prenosnih statvah), pletemo, kvačkamo, vezemo, izdelujemo čipke ali gobeline idr. Posebno prijetno bo, če bo to medgeneracijsko srečanje, ko babice in dedki mladim posredujejo svoje znanje in izkušnje. Če so se ljudje skozi ročna dela povezovali v preteklosti, zakaj bi se ne tudi danes?
- Pripravimo razstavo različnih ročnih del odraslih in mladih. Morda ob kakšnem dogodku v vrtcu, šoli ali knjižnici: npr. ob pomembni obletnici naše ustanove, v *tednu učenja*, ob koncu šolskega leta idr. Ne pozabimo obenem razstaviti tudi knjig, ki so nas navdihnile k razstavi: ti dve in tudi druge knjige o ročnih delih.
- V etnografskem muzeju (ali katerem drugem, npr. v krajevni zgodovinski zbirki) si ogledamo statve, različne tkanine, volnene izdelke, čipke idr.). Obiščemo Mestni muzej Idrija in si ogledamo zbirko čipk.
- V svojem kraju obiščemo skupino (morda je to v Društvu upokojencev?), ki se ukvarja z ročnimi deli. (V DU Medvode se zbirajo vsak torek popoldne in izdelujejo zelo različne stvari. Enkrat letno jih postavijo na ogled v Knjižnici Medvode. Meni je zelo všeč, ker mdr. pletejo copatke za vse novorojenčke v Občini Medvode. Meni pa je Meta spletla že dve oranžni kapi, ki ju nadenem za vadbo v Šoli zdravja.)
- Bi na slikanica *Tkanje sveta* in knjiga *Modra preja* lahko vzpodbudili še k čemu? Zagotovo bomo kaj rekli o ilustracijah v slikanici *Tkanje sveta*: ali so nam všeč? Je kaj moteče, da je besedilo v verzih, ritmizirana proza?

Sicer pa sem jaz »napletla« že dovolj, kajne?